

PHILIPPE THITO
ANNA SARVIRA

**A
LÁNY,
AKI
NYITVA TARTOTTA
A SZEMÉT**

**A
LÁNY,
AKI
NYITVA TARTOTTA
A SZEMÉT**

„Vigyázz, mindjárt összetöröd!” – kiáltja Anita.

Tamás megtorpan, és felnéz a telefonja képernyőjéről.

„Mi az? Mi a baj?”

„Majdnem összetörted azt a szegény csigát! Figyelj, hová lépsz!”

Szerencsére Anita meglátta szegény jószágot, különben a fiú péppé zúzta volna.

Ezért hívják őt **Nagyszemű Anitának**. Nemcsak nagy kék szemei miatt, hanem elsősorban inkább azért, mert mindenre odafigyel maga körül.

Van érzéke ahhoz, hogy meglásson olyan dolgokat, amiket mások nem vesznek észre.

Anita 10 éves. Egy magyar kisvárosban él.

Ezen a reggelen éppen az iskolába tart az idősebbik bátyjával, Tamással.

Miközben a fiú a telefonját nyomkodva sétál, Anita folyton félbeszakítja őt.

„Hé, találtam egy négylevelű lóherét!”

„Nézd, az a felhő pont olyan alakú, mint egy elefánt!”

„Láttad azt a kutyát? Tisztára úgy néz ki, mint a gazdája!”

„Kedves hugicám, ha már mindent észreveszel, azt miért nem látod, hogy éppen elfoglalt vagyok?” – mordul rá Tamás.

Anita megvonja a vállát. A nagy testvérek miért mindig ilyen mogorvák?

Az iskolába érve Anita csatlakozik a legjobb barátaihoz.

„Szasztok, hogy vagytok lányok? Szervusz Anna, levágattad a frufrudat?”

„Mert Nagyszemű Anita mindent észrevesz!”

A tanár belép az osztályterembe.

„Gyerekek, új tanuló érkezett az osztályba! A neve Szofija. A magyar nem az anyanyelve, ezért kérem, hogy fogadjátok őt kifejezetten nagy szeretettel.”

„Szofija, van egy hely Éva mellett.”

Szofija félénken, csendben leül.

Sápadt és kimerültnek látszik.

Egész nap egy szót sem szól.

Minél több idő telik el, annál inkább úgy tűnik, hogy nehezebbé esik odafigyelni az órákon.

Amikor megszólal az utolsó óra végét jelző csengő, a lány megijed, mert már majdnem elbóbiskolt.

Összeszedi a holmiját, és sietve elhagyja az osztálytermet.

Anita látja, hogy az anyja felé szalad, aki a kapu előtt várta.

A lány a karjaiba borul, miközben az édesanyja megsimogatja a haját, mintha meg akarná nyugtatni.

„Kínos lenne, ha mindenki előtt ezt csinálnám az anyámmal!” – mondja az egyik osztálytársuk.

Anita nem válaszol. Arra gondol, hogy valószínűleg ő is ezt tenné az első nap után egy új iskolában, ahol senkit sem ismer.

Az első néhány napban a többi gyerek figyeli Szofiját, de egy hét után, mivel alig beszél, és a szünetekben a sarokban ücsörög, elveszítik az érdeklődésüket. Csak nevetnek rajta, amikor elalszik az órán.

***„Hé, Nagyszemű Anita, ez a Szofija pont az ellentéted!
Neked mindig nyitva a szemed, neki pedig mindig csukva!
Ő a Kisszemű Szofija!”***

Anita megvonja a vállát.

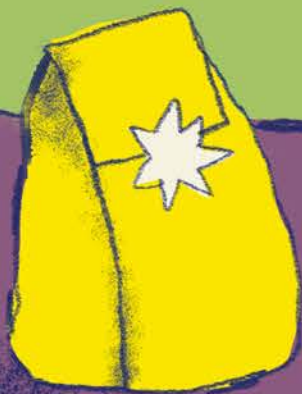
Tudja, hogy nem szabad a külsőségek alapján ítélni, és ha időt szentelünk mások megfigyelésére, jobban megérthetjük, miért cselekednek úgy, ahogy.

Szívesen beszélgetne egy kicsit többet Szofijával, de úgy érzi, szüksége van egy kis időre, hogy megszokja az új iskolát.

Anita hallotta, hogy Szofija Ukrajnából származik, és ott háború van.

Látott képeket a TV-ben.

Hihetetlennek tartja, hogy egy szomszédos országban bombák hullanak olyan városokra, melyek úgy néznek ki, mint az övé. Eszébe jut, hogy ő is születhetett volna oda... és, hogy az élet néha igazságtalan.

Anita nagyon izgatott. Ma van az éves városi vásár, amiért szinte rajong.
„*Apa, megyünk ma a vásárba? Kérlek, kérlek!!! Megígérted, hogy elmegyünk!*”

„*Nézd meg anyával, én nem érek rá! Aaa, hol van a kocsikulcsom? Persze ez mindig akkor történik, amikor épp késésben vagyok!*”

Anita mosolyogva válaszol: „*Valahol láttam. Ha megmondom, hogy hol, elmegyünk ma este a vásárba?*”

„*Anita, nekem nincs időm ezekre a kis játékokra. Sietnem kell! Hol van?*”

„*Ezt igenek veszem, szóval... Már a hátizsákodban van. Láttam, hogy tegnap este beletetted, amikor hazaértél a munkából.*”

„*Ó, igen, ez igaz! Azért tettem oda, hogy biztosan ne felejtsem el! KÖSZÖNÖM! Később találkozunk!*”

„*Igen apa, később találkozunk... hogy együtt menjünk a vásárba!*”

Anita nemcsak nagyon figyelmes, hanem nagyon kitartó is.

Úgy tűnik, a városból szinte mindenki a vásárban van.

Anita azt sem tudja, hová nézzen.

A szokásosnál is tágabbra nyitja a szemét, mintha mindent magába akarna szívni maga körül: a látványosságok villogó fényeit, az édességboltok élénk színeit, a körhintán ülő kisgyerekek mosolyát, a hullámvasúton ülők rémült tekintetét...

A szellemvasútnál lévő ijesztő figurákra mutat.

„Anya, nézd a boszorkány pont úgy néz ki, mint Olga néni!”

„Hm, nem túl szép dolog ilyet mondani, de el kell ismernem, hogy nem tévedsz nagyot” – feleli az anyja. Tamásnak majdnem a torkán akad a vattacukor a nevetéstől.

„Hé, nézzétek, az ott Szofija az anyukájával!”

Anita arra gondol, ez jó alkalom lehet kicsit jobban megismerni a lányt, hiszen a vásár sokkal menőbb hely, mint az iskola.

„Gyertek! Bemutatom nektek. Új diák, Ukrajnából!”

Anita szülei érdeklődő pillantást vetnek.

„Menjünk, köszönjük neki” – mondja az anyja. **„Biztos vagyok benne, hogy nem sok embert ismernek ebben a városban.”**

Szofija először meglepődik, amikor meglátja Anitát és családját, majd arcára félénk mosoly ül.

Való igaz, hogy a diákok közül Anita a kedvence, még ha nem is beszélnek sokat egymással. Ő az egyetlen, aki nem neveti ki őt, amikor elbóbiskol az órán, vagy amikor nem igazán ért meg egy kérdést. Emellett ő az egyetlen, akinek beceneve is van (Nagyszemű Anita).

A szülők bemutatkoznak az anyukának, és beszélgetésbe elegyednek, amiből Anita a környező zaj miatt semmit sem hall.

„Mi lenne, ha elmennénk palacsintát enni?” – mondja apa. **„Én állom!”**

A javaslatot az egész társaság örömmel fogadja.

Útközben Szofija mintha megijedne a tömegtől. Továbbra is édesanyja kezébe kapaszkodik.

„Meglátod, a palacsinta igazi csemege. Egy régi cimborám vezet a standot, ami azt jelenti, hogy több csokiszószot fogunk kapni, mint a többi vásárló!”

A palacsinta valóban kiváló lakoma, és ahogy az várható volt, a régi barát nem fukarkodott a csokiszósszal.

Hirtelen egy közeli robbanás hallatszik.

Szofija felugrik, és a palacsintája a földre esik.

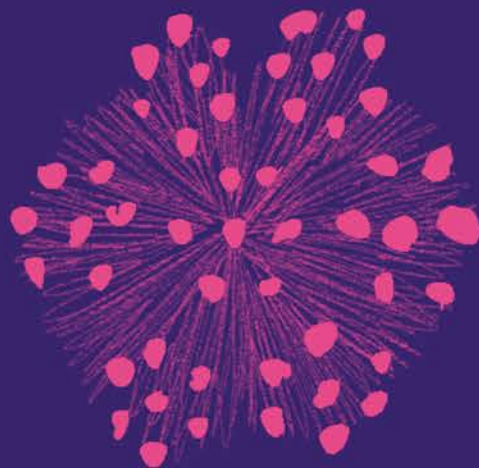
„Kezdődik a tűzijáték” – szólal meg Tamás.

A rakéták csakugyan kilőttek, és fülsiketítő zajjal, drámai módon világítják meg az eget.

Anita észreveszi, hogy Szofija remegve bújik az anyjához.

Az anyukája Anita szüleihez fordul: **„Köszönjük szépen a palacsintát, régen ettünk már ilyen finomat! Nagyon örülök, hogy találkoztunk. Remélem, hamarosan újra látjuk egymást, de most már haza kell mennünk. Sajnálom, késő van, és Szofija nagyon fáradt.”**

Mielőtt még a többiek válaszolhatnának, Szofija és az anyukája pillanatok alatt távoznak.

Másnap az iskolában Anita észreveszi, hogy Szofija hiányzik.
Talán beteg?

Folyton az előző este jár Anita fejében.

Arra gondol, hogy Szofija mennyire megrémült, amikor elkezdődött
a tűzijáték, a kis teste csak úgy remegett az anyja karjaiban.
Aztán a sietős távozásuk, miközben még mindenki jól érezte magát.
Hirtelen megérti.

Alapos mérlegelés után Anita úgy érzi, hogy Szofijának mindenképpen szüksége van a segítségére, ezért úgy dönt, meglátogatja őt. De honnan tudja meg, hol lakik? Anita összeszedi minden bátorságát, és olyasmit tesz, amit soha nem gondolt volna: felkeresi az iskolaigazgatót. Ő talán tudna segíteni, de nagyon ijesztő. Soha senki nem látta még mosolyogni. Anita vesz egy mély levegőt, és bekopogtat az irodája ajtaján.

„Jó napot kívánok, szeretnék egy kis információt kérni.”

A nő gyanakodva néz rá.

Anita folytatja: ***„Ma hiányzott Szofija, az új tanuló Ukrajnából, és szeretném elvinni neki az órák jegyzeteit, de nincs meg a címe. Megadná nekem, kérem?”***

Általában az igazgatónő nem szívesen adna ki ilyen adatokat, de Anita láthatóan jót akar, és Szofijára mindenképpen érdemes odafigyelni, így hát átnyújt neki egy papírlapot, amelyre minden szükséges információt felírt. Természetesen mindenféle mosoly nélkül.

„Nagyon szépen köszönöm, igazgatónő! Ha már itt vagyok, látom, hogy a fénymásológján villog a piros lámpa, valószínűleg ki kell cserélnie a tintapatront.”

Az igazgatónő megfordul, hogy megvizsgálja a gépet, és egy alig hallható köszönömöt morog.

Anita egy nagy, szürke épület elé érkezik.
Csak egy csengő van, amit meg is nyom.
Egy férfi nyit ajtót.

„Miben segíthetek?”

„A barátnőmet, Szofiját jöttem meglátogatni. Itt él az anyukájával.”

„Mi a vezetékneve?”

Anita átnyújt neki egy darab papírt, amire valami rá van firkálva.
A férfi a falon lógó listát nézegeti.

„Negyedik emelet. 412-es szoba.”

Anita a lépcsőt használja, mert lift nincs.
Kopp-kopp. Az ajtó kinyílik.

„Ó, szia Anita! Micsoda meglepetés!” – nyit ajtót kissé zavartan az anyuka.

„Jó napot kívánok, meg szerettem volna nézni, hogy minden rendben van-e Szofijával.”

„Nagyon rosszul aludt az éjjel. Most éppen az épület mögötti játszótéren van. Ha szeretnél, lemehetsz hozzá.”

Anita azonnal észreveszi, milyen kicsi a szoba.

Két matrac, egy asztal és két szék van benne. Az egyik sarokban egy polc, egy hűtőszekrény, egy mikrohullámú sütő, egy tűzhely és egy zöld növény, amolyan dekorációnak.

Az anya szinte olvas a lány gondolataiban: **„Igen, nagyon kicsi. Tudod, régen egy nagy házban laktunk, csodálatos kerttel.”**

Elfordítja a fejét, de Anitának volt ideje észrevenni egy kis könnycseppet a szeme sarkában.

„Szia Szofija. Hogy vagy?”

Szofija egyedül üldögél egy régi hintán.

„Anita? Mit keresel itt?”

„Látni akartalak. Olyan gyorsan elrohantál tegnap este!”

„Igen, tudom. Néha furcsa vagyok.”

Anita leül a másik hintára.

„Nem, nem te vagy furcsa. Az a furcsa, amin keresztülmész.”

Szofija ránéz a lányra.

„Annyira félek!”

„Nem kell többé félned. Itt biztonságban vagy.”

„Igen, tudom. De az apám még mindig ott van. Anyával egyik reggel felkaptunk két bőröndöt és csak úgy eljöttünk. Apa nem jött velünk. Azt mondta azért, hogy vigyázzon a házunkra, de tudom, hogy valójában maradnia kellett, hogy megvédje a várost, ha valaha támadás érné. Hallottam, hogy erről beszélt anyával.”

„Hallottál azóta apukádról valamit?”

„Igen, minden nap hív minket, de amint leteszi a telefont, újra aggódni kezdek.”

Anita nem tudja, mit mondjon.

Az egyetlen szó, ami kijön a száján, az az „*értem*”.

Szofija bevallja Anitának, hogy éjszaka gyakran nem tudja becsukni a szemét.

Fél elaludni, mert szörnyű rémálmai vannak.

Hallja a szirénák rémisztő hangját, amelyek közelgő bombázásra figyelmeztetik a lakosokat.

Látja a robbanások villanásait.

Elképzeli a sebesült apját.

Vagy még rosszabbat.

Anita most már tudja, hogy Szofija szemei miért tűnnek olyan fáradtnak napközben.

Otthon Anita nem tudja kiverni fejéből a Szofijától hallottakat. Túlságosan feldúlt ahhoz, hogy mindent magában tartson, ezért kikéri az anyukája véleményét. Együtt bekapcsolják a számítógépet és begépelik:

„Hogyan segítsünk egy háborút átélt gyerekeknek?”

Anita ekkor döbben rá, hogy az ukrajnai háború csak egy a sok konfliktus közül, amelyek világszerte áldozatokat követelnek – sokan közülük gyerekek. Azt is megtudja, hogy a háborút megélt emberek gyakran szenvednek az úgynevezett poszttraumás stressztől. Ezt a stresszt olyan megrázó események okozzák, mint a bombázás, a lövöldözés vagy az, hogy látnak valakit megsérülni. Emellett a stressz az állandó légiriadók, a bunkerekben bujkálás és a szörnyű hírek miatt is súlyosabbá válik.

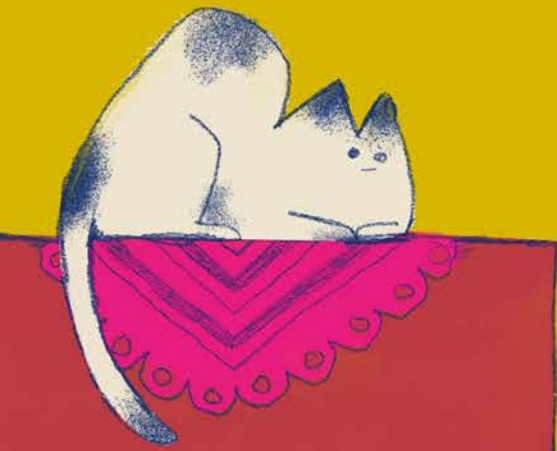
Nem csoda, hogy az emberek, különösen a gyerekek, szoronganak, megijednek és rémálmaik lehetnek. Emellett igyekeznek elkerülni mindent, ami arra emlékezteti őket, hogy min mentek keresztül. Túl fájdalmas számukra a történetekre gondolni.

Anita azt olvassa, hogy egy háborút látott emberen úgy kell segíteni, hogy biztonságban érezze magát. Nagyon fontos meghallgatni őt, természetesen nem erőltetve a beszélgetést. Anita azt is megtanulja, hogy a gyerekek hihetetlenül gyorsan képesek felépülni, csak támogatásra van szükségük, és valakire, akiben megbízhatnak.

Úgy érzi, tudja, mit kell tennie Szofijáért, kezdve azzal, hogy elmondja az osztálytársainak, legyenek vele megértőbbek.

Ez a legkevesebb, amit tehet ukrán barátnőjéért.

Mert most már elmondhatja, Szofija a barátnője.

Talán neked is van a környezetemben valaki, aki a háború elől menekült.

Tartsd nyitva a szemed, mert szüksége van az elfogadásra és a támogatásra.

Ne ítélezz felette, inkább próbáld megérteni őt, nem tudhatod, min ment keresztül.

Hallgasd meg, és bátorítsd a körülötte lévőket arra, hogy ugyanezt tegyék.

Avatkozz be, ha azt látod, hogy egy osztálytársad bántja vagy tiszteletlenül bánik veled.

Ne feledd, hogy néha elég egyetlen kedves és gondoskodó cselekedet ahhoz, hogy valaki élete megváltozzon.

**ÉN NYITVA
TARTOM
A SZEMEM**

Az Európai Bizottság nem tehető felelőssé a kiadvány további felhasználásából eredő következményekért.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023

© Európai Unió, 2023

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználására vonatkozó politikát a 2011/833/EU határozat (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.) szabályozza.

Az európai uniós szerzői jogi védelem alatt nem álló fényképeket és más anyagokat a szerzői jog tulajdonosának előzetes engedélyével lehet csak felhasználni vagy többszörözni. Engedélyért közvetlenül a jogtulajdonosokhoz kell fordulni.

Print	ISBN 978-92-68-06096-4	doi: 10.2838/251327	DS-05-23-277-HU-C
PDF	ISBN 978-92-68-06091-9	doi: 10.2838/067882	DS-05-23-277-HU-N

*Sokat számíthat, ha nyitva tartod a szemed...
akár egy csodálatos barátsághoz is vezethet.
Mindezt Anita és Szofija elragadó történetén
keresztül láthatjuk.*

Szerző: Philippe Thito
Illusztrátor: Anna Sarvira
Fordító: Ádám Érsek

Az Európai Unió
Kiadóhivatala

ISBN 978-92-68-06091-9